

Előfizetési árak
 egész évre 8 kor., félévre 4 kor.,
 negyedévre 2 korona.
Egyes szám ára 16 fillér.
 Hirdetések másoknál árak szerint.

▲ lap megjelenik minden oml-
 tórtökön.
 Felelős szerkesztő:
BRANKOVICS GYÖRGY

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség: Deák-u. 8.
 hová a lap szellemi részét illető
 közlemények küldendők.
 Kéziratok vissza nem adódnak.

Kiadóhivatal: István-utca 11.
 hová a lap anyagi részét illető közle-
 menyek és előfizetési pénzek küldendők
 Kiadótulajdonos:
FUCHS ANTAL

PESTMEGYE SZABADELVÜ KÖZÖNSÉGÉNEK HETILAPJA.

Fölvilágosultság.

(b.) Egy középiskolai tanuló bason-
 lott meg önmagával és az élettel. A
 lánczid karfáiról vetette magát az
 enyészto hullámokba, hogy lerázza ma-
 gáról az élet nehéz lánczait. E szomorú
 tragédiához a lapok csak azt a komment-
 árt fűzik: „Tettének oka ismeretlen.”

Mi azt kérdezzük, normális állapot-e
 az, hogy egy viruló korban lévő gyer-
 mekifju, ily könnyelműen dobja el ma-
 gától az életét, melyet még ugyszólván
 alig ismert? Egy fejlődőfélben lévő,
 gyöngéd kedély ennyire összeütközhet-e
 a világgal, mely őt oly szép reményekre
 jogosította?

A tapasztalás mutatja, hogy az em-
 beri kedély sokkal fogékonyabb a ke-
 serőségre, mint a boldogságra. Érthető
 tehát, hogy a még kiforratlan jellemű
 ifju az élet tolongó áradatában sok min-
 dent másképp talál, mint a miyennek azt
 gondolta, gyermekálmaiban kiszínezte.
 Keserűség szállja meg szívét, megúntja,
 megutálja környezetét, melyben esaló-
 dott s egy végzetes pillanatban maga
 ellen fordítja a gyilkos teyvert.

De szabad-e egyáltalában odáig men-
 nünk, hogy egy középiskolai tanuló-
 tapasztalatokról, életismeretről beszél-
 jünk? Szabad-e egyáltalában megenged-
 nünk azt, hogy egy gyermekifju fölvegye
 a harezot az élet nyomorúságával?

Pedig ez a példa világos bizonyítéka
 annak, hogy a mi ifjaink ismerik az
 életet, még pedig a rosszoldaláról.

Középiskolai tanulónk nagyon han-
 goztatják a fölvilágosodottság eivét, —
 azt az elvet, miyén keresztül a romlottsá-
 gát, a bukást szívják magukba. Nem
 akarjuk ezuttal magát az elvet gán-
 csolni, csak óva intjük ifjainkat ettől a
 divatos áramlattól. Mert elyben nagyon
 szép a fölvilágosodottság diákjaink közt,
 — de kiemeljük, hogy csakis elyben.
 Szép az a törekvés, hogy a tanuló ifju
 nem elégszik meg a dolgokat úgy ismer-
 ni, ahogy másoktól hallotta, hanem
 maga néz utána, hogy jövendő tudásá-
 nak alapját maga-maga vesse meg. A
 fölvilágosodottság az egyéniség bölcsője.
 De kérдем azt, szabad-e az egyéniség ki-
 fejlődését a jellem kifejlődése elé he-
 lyezni? Már pedig a fölvilágosodottság,
 fejlődő korban lévő embereknél a jellem
 fejlődését nagyon sok esetben meggá-
 tolja, elnyomja. Nézzük a dolgot józan,
 elfogulatlan szemmel s kutatásainknál
 legyen segítségünkre az igazságra vezető
 tan: a logika.

A még fejletlen testü; fogékony lelkü
 ifju a tudás, a tapasztalás vágyától sar-
 kalva, kilép az életbe. Gyöngéd, finom
 lelke, melynek vágyait még nem képes
 fekezni az akaraterő, az energia, — el-
 lenállhatatlan erővel vonja az élet örö-
 mei felé. Az ifju, nem tudván ellenállni
 annak a sok esábnak, mely jellemének
 szillárdóságát teszi próbára, — meggon-

dolatlanul, a pillanattól nyert impresz-
 zió hatása alatt, mely mintegy impul-
 zust ad neki, belekóstol az élet olesó
 örömeibe, s ezáltal elveszti teste az ár-
 tatlanságot, lelke az üde fogékonyt.
 Ez az első lépés az erkölcsi súlyedés
 útján, amely azonban még nem végzetes.
 Ha az ifjunak még van anyyi akarat-
 ereje, hogy visszafordul a lejtős uton,
 még megmentheti jellemének tisztasá-
 gát, lelkének nemesebb részét. De az ifju-
 ság csak egy része fordul vissza s tér a jó
 utra ezen a ponton. A másik részt, mely-
 nek energiája kevesebb, magával ragadja
 az élet áradata s ellenállhatatlan erővel
 viszi a bukás örvényébe. S a korai föl-
 világosodottságnak az a következménye,
 hogy az ifju testben-lélekben megrom-
 lik, elzüllik. Teste elpuhul, — de még
 fiatal; lelke tanul, tapasztal, — de már
 öreg... S ez a diszharmonia a test
 fizikuma s a lélek energiája között a
 szánalemraméltó, szerencsétlen ifjak
 tragikumuma. A mit testük kíván, lelkük
 nem bírja; a mire lelkük vágyik, azt
 testük tagadja meg. Így hasonlanak meg
 a világgal, önmagukkal és végre az
 élettel....

Ez az igazság, a tiszta, leplezetlen
 igazság. Nem egészségtelen agyrém, csá-
 pongó fantázia vezetett bennünket e so-
 rok megírásánál, hanem az ifjuság ala-
 pos ismerete.

Ez a diákjaink közt mindig nagyobb
 és nagyobb tért hódító fölvilágosodottsá-
 g átka. A tudós professzoroknak, a
 gondos szülőknek, kiknek lelkén fekszik
 tanítványaik, gyermekeik jövője, —
 ettől az áramlattól kellene óvniok első
 sorban az ifjuságot.

Hogy aztán mint lehetne ennek a
 százféjü hidrának életét kioltani, — az
 megint más kérdés. Először is legalább
 felére kellene esökkenteni egy-egy inté-
 zet diákjainak a számát s nem lenne
 szabad egy osztályt 60—70 tanulóval
 elárasztani. Ily szám mellett képtelen
 a tanár kiismerni tanítványainak lelkét,
 hajlamát, természetét, mely pedig a
 pedagógiának egyik alapfeltétele. Keve-
 sebb diák lévén egy osztályban, többet
 foglalkozhatna a tanár egy-egy discipu-
 lussal s mint az izzó aczélrudat, hajlit-
 hatná, egyengethetné jellemét.

A szülőknek pedig otthon arra kel-
 lene ügyelniök, hogy a diák pontosan
 betartja-e azokat a jóakarató tanácsok-
 kat, él-e azokkal az elvekkal, melyeket a
 tudós professzor oly nagy fáradsággal
 ver a nebuló fejébe. Másrésről több
 őszinteséggel kellene lenniök a tanár-
 hoz, s nem takargatni előtte gyermekük
 hibáját. Nem úgy tekinteni őt, mint a
 fiu rémét, kinzóját, — hanem mint mes-
 terét, mint jóakaró édesatyját.

Ezeket kell szem előtt tartaniok úgy
 a professzoroknak, mint a szülőknek,
 mert csakis fáradságos, vállvetett mun-
 kával érhetik el azt, hogy derék, tett-
 erős embereket neveljenek a hazának a

mostani renyhe, laukadt ifju-öregnek
 helyett.

Az önkéntes tűzoltók ünnepe.

Az „Ujpesti önkéntes tűzoltó-testület”-
 nek harminczéves fennállása alkalmából f.
 évi szeptember hó 8-án rendezett jubiláris
 ünnepélye, habár nem is tudta közönyös
 társadalmunk összes osztályait fellekesíteni,
 mindazonáltal megható volt a maga egy-
 szerűségében s azok érzelmeinek a megnyi-
 latkozásában, a kik az ünnepélyen részt-
 vettek.

A jubiláris ünnepélyt, f. évi szeptember
 hó 7-én este, sikerült fáklyásmenet vezet-
 te, melylyel az ujpesti tűzoltók a főparanes-
 nokukat, Schober Károlyt tisztelték meg, s
 a melyben a gyári tűzoltók is részt vettek.
 A fáklyásmenet — mintegy háromszáz lobogó
 fáklyával — zene mellett vonult Schober
 Károly Attila-utczai háza elé, a hol a csá-
 vargyár tűzoltóinak paranesnoka, Wlassics
 Pál egy igen szép üdvözlő beszédben tol-
 mácsolta a tűzoltóság érzelmeit. Schober
 Károly megható mondott köszönetet a ra-
 gaszkodásért s az ovációért s megígérte,
 hogy a míg él, a tűzoltóság ügyének él.

A fáklyásmenet ezután a főparanesnok
 éltetésével az István-térre vonult, a hol a
 fáklyát eloltotta.

Szeptember hó 8-án reggel, a község ut-
 czáit bejáró zene jelentette be a napnak
 fontosságát. Az erzsébetfalvi, a soroksári, a
 kossuthfalvi, esepeli, Schlick, Mauthner, Jutá,
 Csavár, Pamutipar s az ujpesti önkéntes
 tűzoltó-testületek vidám kedélylyel, de azért
 ünnepélyes komolysággal gyülekeztek ösz-
 sze a Colosseumban, a honnan a róm. kath.
 templomba vonultak a hála-isteni-tisztelet
 megtartásához. Ennek végezte után diszfel-
 vonulás volt a templom- és az új község ház
 közötti téren, a mely pompásan sikerült. —
 Diszfelvonulás után a község főkapuja előtt,
 az István-utczában sorakozott a tűzoltóság,
 hogy meghallgassa a község bírájának, —
 Lindt Jánosnak az üdvözlését, a ki díszma-
 gyarban s a következő szavakkal fogadta az
 ünneplő tűzoltókat:

Tisztelt ünneplő közönség!

Az Isten házából jöttek Önök ide, hogy
 részesei legyenek a mai ritka és szép ünne-
 pély polgári és egyesületi részének.

En, mint Ujpest község ez időszerinti
 bírája szintén az Isten nevével fogadom
 Önöket s az Elöljáróság nevében azzal üd-
 vözlöm: *Isten hozta községünkbe, Isten hozta
 községünk új házába, Isten hozta közénk!*

Tisztelt ünneplő közönség!

Az egyesületek életében, a melyeket
 rendszerint a lelkesedés hozott létre s a
 lelkesedés tart fönn, — ritka s reánk két-
 szeresen örvendetes ez a mai ünnepély.

Örvendetes azért, mert egy önkéntes
 tűzoltó-egyesület az, a mely *harminczéves
 fennállással dícselkedhet!* s örvendetes azért,
 mert ez a jubiláló tűzoltó-egyesület a miénk.
 Községünknek a teste és községünknek a
 vére.

És én, a midőn e jubiláris ünnepély
 alkalmából őszintén és melegen üdvözlöm
 a magam és az előljáróság nevében az uj-
 pesti önkéntes tűzoltó-egyesületet s annak
 minden egyes tagját: egyszersmind a község
 hálas köszönetét fejezem ki mindazon nagy-
 becsü szolgálatokért, a melyeket az Egye-
 sület, polgáraink érdekében oly önzetlenül

s oly ritka önfeláldozással a multban teljesített.

E köszönet képesán arra kérem, hogy az egyesület tagjainak az erélye, buzgalma a jövőben se lankadjon.

Végül pedig kívánom, hogy a község köszönetét az Isten áldása koronázza s hogy az „Ujpesti önkéntes tűzoltó-egyesület” a messze jövőben is virágozzék, hogy mennél ritkábban, de mindig példás telkesséssel működjék.

És most lépjenek be új községházunk tanástermébe s üdv kísérje most és mindenkor lépéseiket és működésüket!

Isten hozta Önöket!

Az eljenzéssel fogadott üdvözlő beszéd után a tűzoltóság bevonult a községház tanástermébe és megkezdődött a diszközgyűlés, a melyet Schöber Károly főparancsnok, a szép számban megjelent közönség üdvözlésével nyitott meg s felkérte lapunk felelős szerkesztőjét, Brankovics György urat, ünnepi beszédének az elmondására, mely a következőleg hangzott:

Tisztelt ünnepelő közönség!

„A tűz, az ember jóltevője,
Mig féken tartja gondos ész,
S hol nem segít ez ég erője,
Mit sem teremthet földi kéz.
De rémes lesz az ég-erő,
Mihelyt bilineseit lehányja,
A maga nyomán ront elő
A természet szabad leánya:
Jaj, ha szilaj lánggal égve
Gátja — nélkül terjed el,
S népes utcák kebelébe
Iszonytató vést lehel.

Halld! Ott fonn nyöszörgő hang:

Vészharang!
Vérpiros az ég,
Igy nem a nap fénye ég.
Zaj! robaj! Keljünk, haj!
Füst gomolyg ott!
Már megoszlott
S terjed, mered a lángoszlop.
Hosszu utcasorokon
Szélvész szárnyán átoson.
Mint kohóbul
Mely kitödul
Forr a lég, Gerenda roppan.
Cserép esörren,
Ablak zörren,
Gyermek rikolt,
Anyá sikolt,
Nyög a barom
Az aklokban,
Minden siet, ment, menekszik.
A kigyult éj napnak tetszik!

Üvölt a szél s keres utat,
Szítani a lángokat.
Reesege egy perez alatt
Ég a magtár, gyúl a boglya,
Tikkadt szérü áll lobogva,
S mintha egy nagy lobbánás
A földgömbjét égfelé
Ropogva röpitené,
Felnő a lángóriás —
Véghetetlen!

Pusztá rom
A ház tája,
Vad viharok zord tanyája.
Borzalom
Száll az ablaküvegekre —
S nézi az ég felhőserge
Magasból!
Visszanéz
Mindenére
Még csak egyszer
A kipusztult égett ember,
S már elszántan menni kész!

Bármit ragadt el ég haragja,
Vigas nélkül nem indul ő:
A kedveseit számlálgatja,
S im meg van mind a drága fő!”

E borzalmas kép, melyet az ihletett költő a tüzről, a tüz erejéről, romboló hatásától oly megragadó hűséggel lefestett az imént elhangzott sorokban: nagyon sokszor megvalósult, nagyon gyakran megismétlődött a mi községünkben is. Oh, megszámlálhatatlan a koldusbotok száma, melyeket a tüz Ujpest fennállása óta azok kezébe nyomott, kiknek házaik elhamvasztotta. Oh, ki tudná manap már felszárítani azon könyveket, melyekkel a tüz által tönkre tett családok a koldusbotot áztatták? És az ember itt is, mint mindenütt az országban: „Csüggedetten tüzte az ég dühét, télen látta veszni művét és esodálta a veszélyt!”

Csüggedetten tüzte mindaddig, a mig tudatára nem ébredt annak, hogy egyesült erővel minden veszélynek gátat lehet vetni s a romboló égi erőt is korlátok közé lehet szorítani; és esodálta mindaddig, a mig a tűzoltó-testületek alakításának az eszméje meg nem született és magára testet nem öltött.

Tisztelt ünnepelő közönség!

Harminez éve annak, hogy Ujpest község nemesen gondolkozó polgárai, a felebaráti köteleesség legszebb eszméje által fellelkesítve elhatározták, hogy a tűzoltás és a magánvagyon megmentése ezéjából a tűzoltó-testületet megalakítják. A felkésedés nem volt szalmaláng. Néhány hét alatt 97 alapító tagot gyűjtöttek az eszme zászlaja alá s az első alapítók között ott szerepelt: Velsz az akkori bíró, Benitzky az akkori jegyző és Wolfner Lajos, most is élő érdemes polgártársunknak a neve.

Harminez éve ma annak, hogy Schöber Károly fáradhatatlan buzgalmanak sikerült 30 önkéntest összetoborzani, kiképezni és így az 1870-ik év őszének elején, az „Ujpesti Önkéntes Tűzoltó-Egyesület” szerencsésen megalakult.

A megalakulás napjának harminezadik évfordulóját ünnepeljük ma, s miután hálát adunk az égnek Urának, hogy ez örömmel megérnünk engedte, hálás köszönettel emlékezünk meg az „Ujpesti Önkéntes Tűzoltó-Testület” azon 400 tagjáról, kik 1870 óta a testület kebelében működtek és hálás köszönettel emlékezünk meg különösen Schöber Károly főparancsnokról, a ki e testület élén és e testület körül harminez évi önzetlen munkásságával elévülhetetlen érdemeket szerzett magának.

Hogy a tűzoltó-testület tagjai és annak parancsnoka az elismerésnek ezt a csekély jelét, a mai napon, községünk minden lakosától méltán megérdemlik, azt eléggé bizonyítja ama tény, hogy az „Ujpesti Önkéntes Tűzoltó-Testület” az elmúlt harminez év alatt 460 tüzesetnél működött közre, a melyek közül 60 eset a gyártüzekre esik.

Tűzoltó-testületünk történetének szomorú, de kimagasló lapját képezi az 1874-ik évi zendülés, a midőn márczius hó 4-én a községháza felgyújtatott s a midőn tűzoltóink parancsnokukkal az élükön, daczára annak, hogy a felbőszült tömeg agyonütéssel és lelövással fenyegette őket, férfiasan helyt állottak s a tüzet szerencsésen el is oltották.

Nagy küzdelemben került a tüz terjedésének meggátlása ugyancsak 1874-nek tavaszán, midőn egy Mirda nevű majoros ugy irtotta ki az egész családját, hogy az ajtókat bezárva, fejükre gyújtotta az egész házat. A tűzoltók megérkezésekor a legidősebb 16 éves leány az ablakon át igyekezett

kimenekülni a tűzveszélyből, de a szörnyeteg atya által ott az ablak párkányán leszarvatott s így a esabád minden tagja beüdült.

Megrendítő szerencsétlenséget háritott el tűzoltóságunk 1891-ben márczius hó 1-én, midőn az állami polgári leányiskolánál a kémény kigyuladt és Schöber Károly főparancsnok a tanterem mennyezetét felbontva, meggyőződött arról, hogy a mennyezet kórhadt s rövid idő múlva a leánygyermekre szakadt s temérdek családot gyászba borított volna.

Rendkívül fárasztó munkásságot fejtett ki tűzoltótestületünk a Jordán-, Weisz- és Wolfner-féle börtögnak égéseinél, a mikor 6 napig állott folytonos szolgálatban.

Az „Ujpesti önkéntes tűzoltó-testület” azonban nemesak a tüz, hanem a víz ellen is bátran megvédte községünk lakosságának az életét és vagyonát.

Nagy érdemeket szerzett magának tűzoltóságunk különösen az 1876-ik évi árviz alkalmával, a midőn Kemény Gasztáv, akkori váczjárasi főszolgabíró még a kirendelt katonaságot s a rendőrséget is a tűzoltó-főparancsnok vezénylete alá helyezte s ez látva a növekvő veszélyt, februárius 24-én erőszakkal kiköltöztette a lakosokat a dunaparti házakból, a melyek aztán romba is dőltek. Ezen árviz alkalmával történt, hogy Nobel zongoragyáros az egész családjával, vaesoraközben a pénzébe zuhant s tűzoltóink kimentették az egész családot a halál torkából. A hősi, önfeláldozó működést Magyarország akkori miniszterelnöke, Tisza Kálmán is dícsérettel és elismeréssel tüntette ki, gróf Károlyi Sándor pedig látva az emberi erőt meghaladó munkát, különösen a tulajdonát képező téglyagárnál, — a hol számos családnak nyújtottak segílyt, elismerése jelölül egy mozdony-szivattyúval ajándékozta meg tűzoltó-testületünket.

A gróf Károlyi család neve különben is első helyet foglal el tűzoltó-testületünk történetében. A hazafias és érdemekben oly gazdag Károlyi István gróf tiszteletbeli elnöke volt ennek a testületnek; Károlyi Sándor gróf ma is tiszteletbeli főparancsnoka, Károlyi Sándor grófné pedig a anyja volt a testület zászlajának, a melyet 1875 október havában szenteltek föl.

Hogy az ujpesti önkéntes tűzoltó-testület, veszély esetében, a környékbeli falvak lakóinak is mindenkor segítségére sietett: köztudomásu dolog, de a történeti hűség kedvéért ki kell még emelnem azt is, hogy tűzoltó-testületünk egyforma telkesséssel ápolta mindig, felebaráti köteleességei mellett a hazaszeretet, a vallás s az egyház iránti hűséget és a testületi szellemet. Negyvenkilenez esetben vonult ki zászlaja alatt nemzeti és egyházi ünnepélyek, temetések és dísz isteni-tiszteletek alkalmával. Zászlaja ott leng 24 év óta minden évben az urnapi körmeneteknél s ott lengett a Koburg főherczeg s Edelsheim Gyulai báró nevével viselő egyetemen zászlószentelési ünnepélyein is.

Tisztelt ünnepelő közönség!

Nem mutathatom ki számokban, hogy a 460 különféle tüzesetnél hányan és hányszor koezkáztatták tűzoltóink közül az életüket; nem számíthatom ki, mennyi vagyon ragadtak ki a tüz pusztító karjai közül; nem tünthetem föl, hány családot óvtak meg a tüz eloltása és lokalizálása következtében a nyomortól, az inségtől és a koldusbottól; de azt az egyet bizonyíthatom, hogy felebaráti köteleességüket önzetlenül, önfeláldozóan s mindig híven teljesítették s nemesak e községnek, hanem hazának is hű fiai s jó katonái valának.

Igen, a hazának is! Mert nemesak az ország a mi hazánk, a melyet ha veszedelem érne, tüzoltóink mindegyike talpra állana s a védelmére kelne; de hazánk nekünk minden polgártársunknak a tűzhelye, az egész község, a szomszédközségekkel egyetemben; és hazánk nekünk az a kis hajlék, a hol születünk, a hol lakunk és azok, a kik velünk egy fedél alatt vannak: feleségünk, gyermekeink, háznépünk; hazánk az a kis darab föld, a mely táplál és az oktalan állapotok, a melyek után élünk s a melyek munkáink végrehajtásában segítenek; hazánk nekünk minden műhely, minden gyár és minden vállalat, a mely a mindennapi kenyér megszerzésére munkát és alkalmat ad; és községünk tüzoltói mindenkor a védelmére siettek ezeknek, mindenkor megoltalmazták a mások vagyonát, nemesak felebaráti szeretetből, hanem azért is, hogy a miénk el ne pusztuljon.

Ilyen kötelességérzettel, ilyen felebaráti és hazaszeretettel büszkén tekinthet vissza az „Ujpesti önkéntes tüzoltó-testület” és annak főparanesnoka harminczéves múltjára; ilyen kötelességteljesítéssel, a felebaráti és hazaszeretettel ilyen bizonyítékaival bizton és joggal remélheti, hogy ebben a pillanatban, a midőn harminczéves fennállásának az örömmünepélyét ennek az új községünknek a dísztermében ünnepli: új s a testületre nézve szebb és virágzóbb korszaknak lépte át a küszöbét. Hogy valóban úgy legyen: ebből a mai örömmünepélyből merítsen a testület kötelességeinek teljesítéséhez erőt, ez a mai örömmünepély felkészítse működésében minden tagját s azon szeretet és tisztelet, mely a mai örömmünepelen úgy az előjáróság, mint a lakosság részéről oly meghatóan megnyilatkozott: jutalmazza meg tüzoltó-testületünket eddigi működéséért és az Isten áldása kísérje minden egyes lépését a jövőben!

Az ünnepi beszéd végszavánál felhangzott eljenzés elcsitulva után, Wlassics Pál tüzoltóparanesnok emelkedett fel s 8000 tüzoltónak a nevében fejezte ki a mai ünnep fölötti örömet, nyolcezer tüzoltónak a nevében kívánt szerenését a mai ünnephez az ujpesti önkéntes tüzoltóságnak s főparanesnokuknak, a kinek eddigi működését követésre méltó példának, mintaképül állította oda a tüzoltók elé. Erre elnöklő Schober Károly, köszönetet mondva a község előjáróságának, a közönségnek s a testvér tüzoltóknak az ünnepély emeléseért: a díszközgyűlést befejeztetnek jelentette ki.

A közönség Schober Károly eljenzésével oszlott széjjel, a tüzoltók pedig részint a Colosseumba, részint Lorbersbeck és Schafferné vendéglőjébe vonultak, a hol reájuk terített asztalok várakoztak.

A díszbéd a Colosseumban volt, a melyen résztvettek a tüzoltóság részéről: Widvinds (Erzsébetfalva), Förster U. (Soroksár), Pálya József (Kossuthfalva), Stern Rikárd (Csepel), Szilyai (Schelek-gyár), Tamis Károly (Mauthner-gy.), Opfermann Ferencz (Wolfner-gy.), Neubrandt János (Juta-gy.), Wlassics Pál (Csavar-gy.), Kalmár Albert (Pamut-gy.) főparanesnokok és Oszteczky N. (budapesti önkén.) helyettes paranesnok. Az előjáróságot a díszbédnél Lindt János bíró, dr. Hédervári Soma községi orvos, Mády Lajos és dr. Hédervári Ernő községi képviselő képviselte. Az első felköszöntőt Schober Károly, az ünnepelt főparanesnok mondta el. Ő fenségére József főherczegre és gróf Széchenyi Odón basára, az első budapesti tüzoltó-testület megalapítójára. Hogy utána a felköszöntők egymást érték: az annál is inkább természetes, mert a Colosseum bérlője, ez alkalommal kitett magáért, s jó zene mellett jó bort és jó ételeket szolgáltat fel.

Díszbéd alatt olvastattak fel az üdvözlő levelek és táviratok, melyek közül nagy lelkesedést idézett elő Wolfner Tivadar országgyűlési képviselőnknek a következő távirata Abbáziából:

„Schober Károly főparanesnok urnak! Tüzoltói jubileumán távollétem miatt meg nem jelenhetvén: fogadja úgy ön, mint a derék testület legjobb szerenésékvánataimat. — Wolfner Tivadar országgyűlési képviselő”.

Este a rákospalotai parkvendéglő helyiségeiben táncmulatság volt, mely a legkedélyesebb hangulatban tartotta össze reggelig a csárdás kedvelő tüzoltóságot.

H I R E K.

— **A trónörökös köszönete Pestvármegyének.** Ferencz Ferdinánd kir. herczeghez Chotek Zsófiával történt esküvője alkalmából Pest-Pilis-Solt-Kiskunvármegye lelkes szavakban adott kifejezést hódolatának és üdvökvánatainak. Erre a felhívásra mult esütörtökön érkezett meg a trónörökös magyar nyelvű köszönetlevele. A levél szövegére következőképen szól:

Pestvármegye t. közönségének Budapestén.

Ferencz Ferdinánd főherczeg ur ő császári és királyi fensége esküvője alkalmával Pestvármegye közönsége által küldött szerenésékvánatokért legforróbb köszönetét méltóztatott kifejezni. A miről a vármegye t. közönségét ezennel értesitem.

Bécs, 1900. évi szeptember 1-én.

A főudvarmester.

— **Benitzky Ferencz főispán jubileumát** fényesen készült megünnepelni Pestvármegye. Az alispán einöklése mellett kiküldött bizottság, melynek Fazekas Agoston főjegyző, Lángos Kálmán, Madarassy Pál, Kemény Kálmán, Baky Béla s Szabó Géza a tagjai, már is soréyven működik. A jubileum programjának tervezete a következő: Az októberi közgyűlésen indítvány tétetik, hogy november hó 24-én a mikor 10 éves fordulója lesz annak, hogy főispánunk székébe beiktattatott, rendkívüli közgyűlés hívassék össze. Erre a főispán küldöttségileg meghívattván, alispán vázolvá a nap jelentőségét, a főispán üdvözlő: Fazekas Agoston főjegyző ünnepi beszédet mond; egy bizottsági tag beszéd kíséretében megteszi az esetleges indítványokat. A rendkívüli közgyűlés befejezése után egy küldöttség nyújtja át a tisztviselők fényképeiből összeállított díszes albumot.

— **Benitzky Lajos alispánt** melegen üdvözölte az egész megyei tisztikar élön Bellágh Imre t. főügyész abból az alkalomból, hogy súlyos betegségéből felépülve, alispán székét hosszas távollét után ismét elfoglalta. Lelkesült eljenzés követte az őszinte örömmel szívből fakadó szavait, az alispán pedig meghatóttan mondott köszönetet a lelkes ovációért s a tisztikart változhatatlan szeretetéről biztosította.

— **Személyi hír.** Tóth József, — vármegyénk ügybuzgó tanfelügyelője f. évi szeptember hó 15-én érkezett vissza szabadságáról s akkor veszi át hivatalának a vezetését is.

— **Távozó ügyvéd.** A mint lapunkat értesítik, dr. Elsner Simon már a legközelebbi napokban le fog mondani az ujpesti ipar- és kereskedelmi banknál viselt állásáról s véglegesen elköltözik közönségünkbe.

— **A község ház építő bizottságának ülése.** A község ház építő bizottsága f. hó 11-én d. u. 4 órakor döntött az új község ház berendezésére vonatkozó ajánlatok fölött. A döntésnél a legelőnyösebb ajánlatok voltak irányadók. Ennek alapján a vendéglő berendezését Machunka budapesti céz nyerte el. A *hator* és *irodái* berendezés az ujpesti Bajusz Bálint s Társai és Machunka közt osztatott meg. A *hajlított hatorokra* az ujpesti Diamant I. ajánlata fogadtatott el. A *vashatorok* szállítását, azon esetben ha hazai gyártmányok, Schottola Ernő nyerte el, ellenkező esetben Buchvald vasbutorgyáros ajánlata tekintendő elfogadottnak. Az *órákat* felerészben az ujpesti Nasser-céz és felerészben Deutsch Zsigmond fogja szállítani. A *esztáblákat* illetőleg az ujpesti *Maitz* ajánlata fogadtatott el. A *mosókonyha* felszerelése házilag s ujpestieknél rendeltetik meg. Az építő bizottság ezután öröndetes tudomásul vette, hogy az istálló berendezése házi kezelés mellett 400 koronával kevesebbe került. Végül pedig Virág főmérnök véleményes jelentés alapján a bizottság határozatilag kimondotta, hogy a főkaput, hátsókaput és zászlótartót az egyszerűsített rajzok szerint: 1150 koronáért, — a második

emeleti folyosó üvegfalazatát pedig 1100 koronáért az építési vállalkozó tartozik elkészíttetni.

— **Ingyenes női iparos-tanoneziskola.** Az ujpesti ipariskolai bizottság, a most kezdődő tanévben, a fiu iparos-tanoneziskola mellett, ingyenes női iparos-tanoneziskolát is nyitott, a melyben a 12-ik életévüket betöltött leánykák a rajzon kívül a szabáshoz, majd a női kézimunka és háztartás legszükségesebb ágaira fognak oktattatni. A beiratások a női iparos-tanoneziskolába f. é. szeptember hó 16-án délelőtt 11—12 ig az iparos-tanoneziskolai igazgatói irodában Liliom-utca 5. sz. a. eszközöltetnek s minden vasárnap délelőtt 11—12-ig ez irányban az igazgatói irodában bővebb felvilágosítás nyerhető. A rendes tanítás egyelőre vasárnap délután 2 órán át fog történni, mely f. é. szeptember hó 30-án d. u. 2 órakor veszi kezdetét. Ezen női tanoneziskolába belépők tan- és beírás-díjat nem fizetnek, sőt az iskola költségén láttatnak el mindennemű rajz-, író- és tanszerekkel, valamint a női kézimunka-oktatáshoz és szabáshoz szükséges anyagokkal. A legjobb tanerők alkalmazásáról gondoskodva lesz, valamint arról is, hogy tömeges jelentkezés esetében a kívánalmakhoz képest a hétköznapi oktatás is szerveztessék. Az ingyenes női iparos-tanoneziskolának, a mely Mády Lajos ref. lelkész s ipariskolai igazgatónak a fáradozása és buzgósa folytán jött létre, az erkölcsi, anyagi, társadalmi és közműveltségi haszna oly nagy és szembeötlő, hogy községünk szegényebb sorsu lakosai a legnagyobb bünt követnék el leánygyermekikkel szemben, ha azokat az ingyenes női iparos-tanoneziskolába nem iratnák be.

— **A szép tett önmagát dicséri.** Nagy és öröndetes meglepetésben részesültek Kisasszony-napján községünk római katolikus hívői. Templomukat díszesen kifestette a saját költségén Illek Vince esperes plébános, akinek egyháza körül szerzett ez újabb érdemét csak azért nem magasztaljuk kellően, mert a szép tett önmagát dicséri.

— **Eljegyzés.** Sshróder Béla az ujpesti fiatalság egyik ismert alakja eljegyezte Engelhart Ceciliát Tolnán. — Kozma F. Andor a Schreiber Gyula céz könyvelője eljegyezte Weisz Jenni kisasszonyt, Weisz József divatkereskedő leányát. — Dr. Kálmán Odón ügyvéd eljegyezte Schwartz Jakab leányát, Riza kisasszonyt.

— **A második műkiállítás.** Az „Ujpesti Közművelődési Kör” által rendezett s f. hó 16-án megnyitandó második műkiállítás fényesnek ígérkezik. Közönségünk ez alkalommal a legelőkelőbb hazai művészek kiváló művészeti alkotásaiban fog gyönyörködni. Az Ujpesten és Rákospalotán lakó művészeket kivül a budapestiek is igen szép számban jelentették be részvétüket, nevezetesen Basch, Brodszky, Bihari, Edvi-Ilés, Kézdi-Kovács, Knap és mások. Eddigleg öszszesen 110 műdarab érkezett a kiállítást rendező bizottsághoz, a mely soréyven fáradozik azon, hogy az első kiállításnál fényesebb sikert arathasson.

— **Egy tönkretett ember merénylete.** Gyagyovszky Ferencz, ujpesti asztalosmester nagyon boldog ember volt addig, amíg Virág-utcai házáat el nem eserélte egy budai házzal s a míg el nem hitte, hogy minden adósságától meg fog szabadulni, s még jókora összeget is kap, ha a budai házáat másvalakire iratja. Ez a másvalaki azután tényleg eladta Gyagyovszky házáat, de a vételárból már egy fillért sem adott a szerenéslen embernek. Az így tönkretett ember elkeseredésében öngyilkossá akart lenni, megelőzőleg azonban rúllott revolverével dr. Mészáros Károly ügyvéd volt segédjére: Ledermayerra, akinek azonban nem esett baja. Gyagyovszkyt a rendőrség rögtön letartóztatta, de a kihallgatás után szabadlábra helyezte. Hogy ki és miként tette tönkre Gyagyovszkyt, s a tönkre tevésben mennyiben van része Ledermayerné Vince ügyvédsegédnek? azt a vizsgálat lesz hivatva kideríteni. Mi az ügyet, amely még Szalay István építőmesternek a megkárosításával is komplikáltvan — a vizsgálat befejeztéig szelöltetni nem fogjuk.

— **József főherczeg az ujpesti önk. tüzoltóknak.** József főherczeg, az ujpesti tüzoltó testületnek 30 éves jubileuma alkalmából 10 koronát adományozott.

— **Az iparostanonez-iskolában** (Liliom-
 uteza 5. sz. alatt) a rendes tanítás szeptem-
 ber hó 17-én este 7 órakor veszi kezdetét.
 Felhívtnak az összes iparos és kereskedő
 urak, hogy tanonczaikat bezárólag f. é. szeptem-
 ber hó 17-ig annál inkább irassák be,
 mert az idő elteltével az 1868. évi XXXVIII.
 t.-cz. értelmében mindenki 1 korona bü-
 tetéspénzt köteles az iskola pénztárába befizet-
 tetni. Figyelmeztetnek az iparostanonezok,
 hogy miután a tanoneziskolák a község kül-
 lömböző részein vannak elhelyezve, az előbb
 jelentkezők vétetnek fel lakásaikhoz köze-
 lebb eső iskolákba. A beiratások ezen tan-
 évben hétfőn és esütörtökön este 7-9-ig
 eszközöltetnek az iparostanoneziskolai igaz-
 gatói irodában. Az iparostanonezok tanköny-
 vek, rajz- és írószerek beszerzésére 1 korona
 20 fillért fizetnek a beiratáskor. A kereskedő-
 tanonezok tankönyvek és könyvvezetési fü-
 zetek beszerzésére 2 koronát fizetnek.

— **Ipari és mezőgazdasági kiállítás Kees-
 keméten.** Keeskeméten mozgalom indult
 meg az iparosok és gazdák körében, hogy
 jövő esztendő augusztus vagy szeptember
 hónapjában nagyobb szabású ipari és mező-
 gazdasági kiállítás rendeztessék Czegléd,
 Félégyháza és Nagy-Körös belevonásával.
 Ebből a célból a mozgalom vezetői össze-
 köttetésbe akarnak lépni a magyar műker-
 tészek és kertgazdák országos egyesületével,
 hogy a jövő évi vándorkiállítást a keeske-
 méti ipari és mezőgazdasági kiállítással ka-
 pcsolatosan Keeskeméten tartassák meg.

— **Szüreti ünnepélyek.** Az „Ujpesti ipar-
 testület f. évi szeptember hó 16-án, vasár-
 nap, a Blitner-féle vendéglő összes helyi-
 ségeiben (István-uteza 9. szám alatt) rész-
 ben az elaggott iparosok alapja, részben a
 saját pénztárának alapja javára szüreti ün-
 nepélyt rendez. Belépti-díj: családjegy 1
 kor. 20 fillér, személyjegy 60 fillér. Kezde-
 te d. u. 4 órakor. A zenét egy közkezdvelt nem-
 zeti zenekar fogja szolgáltatni. Jó ételekről
 és italokról gondoskodik a leendő. — *Az újp.*
„Nándor-egylet” f. évi szeptember hó 23-án
az egyleti helyiségben, Lőrincz- és Liliom-
uteza sarkán levő Gersabek-féle vendéglő-
ben táncvizsgálommal és világpóstával egy-
bekötött szüreti ünnepélyt rendez, melyre a
belépti-díj személyenként 60 fillér, este a
pénztárnál 80 fillér. Kezde te d. u. 4 órakor.
A zenét egy közkezdvelt nemzeti zenekar
fogja szolgáltatni. — Többféle mulattató és
szórakoztató jelenetekről gondoskodik a leendő.
 A tiszta jövedelem részben az egylet pénztára
 részben az egylet árva-pénztára javára for-
 dítatik. Felülfizetések köszönettel fogad-
 tatnak és hírlapilag nyugtáztatnak.

— **Ellenőrzési szemle.** A közös hadsereg
 nem tényleges állománybeli legénysége ré-
 szére az ellenőrzési szemle Ujpesten f. é.
 október hó 4-én és 5-én fog megtartatni.
 Első nap a helyi, második nap az idegen
 illetőségűek kerülnek ellenőrzés alá. Az utó-
 ellenőrzési szemle pedig f. é. november hó
 24-én lesz Budapesten, a Mária Terézia
 lakatya tornateremben.

— **Véglegesítés.** Grubits László ujpesti
 szakiskolai ideglenes minőségű segédműve-
 zetőt a keresk. miniszter állásában végle-
 gesítette.

— **Olajgyár Ujpesten.** Lönyi Adolf Uj-
 pesten a Kálmán-utczában 12., 13., 15. sz.
 a. olajgyárat szándékozik építeni s az építés
 iránti engedélyt, a tervrajzokkal együtt a
 község előljáróságánál már be is nyújtotta.

— **Az „Ujpesti vendéglősök ipartársulata”**
 által a vendéglősöknek V-ik, Aradon meg-
 tartandó országos kongresszusára, az ipar-
 társulat képviselőivel: Balog Armin vendég-
 lős, Madary Gábor nagyiparos, Hász György,
 a „Vendéglősök Lapja” szerkesztője stb.
 lettek megbízva.

— **A bevonuló újonczok táncvizsgálma.**
 Mint minden évben ez idén is f. hó 29-én
 táncvizsgálat rendez az „Ujpesti kereskedő
 és iparos ifjak önművelődési köre” a bevo-
 nuló újonczok számára, hogy vigan búcsú-
 hassanak el három évre nemcsak a kedves
 otthonról, hanem társaiktól, barátjaiktól és
 — az imádottaktól. A táncvizsgálat Szilá-
 gyi István rendezése mellett színelőadás
 előzi meg, melyen Kövessy Albert 3 felvo-
 nános bohózata a „Vigéczek” kerül színre.
 Az előadás kezdete este 8 órakor.

— **Az „Ujpesti football-club”** vasárnap,
 szeptember hó 9-én tartotta első mér-

közését, saját pályáján, nagyszámu közön-
 ség jelenlétében. II. csapatának ellenfele a
 helybeli „Haladás” volt, mely eddigi szépen
 sikerült versenyei után ma az „Ujpesti foot-
 ball-club”-bot verte meg 1 goallal, a miért
 is a közönség részéről lelkes ovációban ré-
 szesült. A match után a közönség csak las-
 san oszladozott a pályáról, alaposan meg-
 hánytorgatva a verseny minden érdekesebb
 részletét, minden izgatóbb jelenetét.

— **Öngyilkosságok.** F. hó 11-én este fél
 kilencz órakor három revolverlövés dördült
 el a Kis Deák-uteza 5. sz. alatti háznak
 kapuja előtt. A lövésekre összecsendült nép
 az öngyilkosban Keserü Béla szerelőt ismerte
 fel, akit a vértócsából még élve emeltek ki,
 aki azonban a hozzá intézett kérdésekre már
 csak annyit tudott felelni, „hogy: Megsértett
 az atyám!” Az öngyilkosnak atyja ugyanis,
 a fent jelzett házban lakik s a revolverlövés-
 sekre bezárta a ház kapuit s ablakait s azt
 kiáltotta az összecsendült népek: „Vigyétek
 el!” vigyétek el! Nem akarjuk látni.” A sze-
 renesetlen fiut el is vitték a rendőrségre,
 azután a kórházba. Eltérve maradásához ke-
 vé a remény. — **Kömlödi szabó-mester,** akinek
 Budapesten az Oktogon-téren üzlete van,
 szintén f. hó 11-én fölakasztotta magát Rá-
 kóczy-utezai lakásán. Az öngyilkosságnak
 zilált anyagi viszonyok képezik az okát.

— **A Telefon Hírmondó** f. évi szept. hó
 14-én, este fél 9 órakor nyitja meg, a főváros
 előkelő művészeinek közreműködésével, *nagy*
házi hangversenyyel, közkezdvelt estélyei-
 nek sorozatát. — Az estélyen közreműköd-
 nek: Takács Mihály, Nosszeda Károly,
 Nosszeda Tivadarné, Váradi Sándor, Zilahiné
 Singhoffer Vilma, Pártosné Bartolucci Vik-
 toria, Molnár László, Gyöngyi Izsó, Szendrői,
 Lajos, Déri Jenő, Tarnai Alajos, Gazsi
 Mariska, Kun László, Margó Zelma, Hódy
 Lajos, Csütörtökön, f. hó 20-án délután 5
 órakor első gyermek hangversenyyel ked-
 veskedik az előfizetők családtagjainak. A
 hangversenyek és művészestélyeken kívül a
 „Telefon Hírmondó” közvetíti a magyar kirá-
 lyi operaház összes előadásait. Esténként
 katonai- és cigányzene. Előfizetéseket elfogad
 a „Telefon Hírmondó” kiadóhivatala:
 Kerepesi ut. 22.

— **Pályázat.** A félégyházi járásban fekvő
 6- és új-kécskei körállatorvosi állás ürese-
 désbe jött. A pályázatok szeptember hó 20-ig
 nyújtandók be a kunfélégyházi főszolga-
 bírói hivatalban. Javadalmazás: közspénz-
 fizetés 800 korona. Látogatási-díj székhely-
 en kívül 2-3 korona, székhelyen 40-80
 fillér stb. — Kiskőrösön a közsegorvosi
 állás üresedett meg. A pályázati kérvények
 f. é. szeptember hó 21-ig adandók át a kis-
 kőrösi főszolgabírói hivatalban. Javadal-
 mazás: 1000 korona közspénz, 500 korona
 lakbér 2 hold kaszáló s látogatási stb. díjak.

Szerkesztői üzenetek.

Ivogató Kódis Jánosnak Ujpesten. Hát kigyelmed
 Kódis János uram, vagy vak kódis, vagy nagyon
 sokat ivogatott akkor, a midőn csak maga száma-
 ra foglalta le a magyarságot s azt hiszi, hogy a va-
 lódi magyarság az „odamondogatások”-ból áll. Az
 odamondogatás: ellenkezik a Kossuth Lajos emlé-
 kére rendezett kegyeletes ünnepélylél egyrészt, más-
 részt pedig az önálló vámtérületet nem lehet oda-
 mondogatással kivívni. Ezt tanítja meg Kódis Ja-
 nos Maukssal együtt, s meglátja, hogy pártkülönb-
 ség nélkül mindenki „tapsoni” fog nekik.

Nemes Sándor urnak Budapest, A „Sárka vég-
 rendelete” ügyes életkép. Ter-zúke miatt csak leg-
 közelebbi számunkban hozhatjuk.

32050

1900.

Ajánlati felhívás.

Ujpest község előljárósága az érdekel-
 háztulajdonosok hozzájárulásával a folyó év
 folyamán a község 12 utcájában közcsator-
 nákat létesít mintegy 5500 folyóméter hossza-
 ban.

Felhívja emélfogva az ezen munkálat
 kivételére vállalkozni akarókat, hogy ide-
 vonatkozó zárt ajánlataikat folyó évi szeptem-
 ber hó 20-ának déli 12 órájáig a község
 előljáróságánál adják be.

Az ajánlatok a megajánlott összeg 5%-át
 kitevő bánatpénzzel illetve az annak letételel
 igazoló Ujpest községi nyugtával látandók el.

Bánatpénzzel el nem látott, valamint a
 kitűzött határidőn túl beérkezett ajánlatok, —
 úgyisintén pótajánlatok figyelembe nem
 vétetnek.

A pályázati részletes feltételek Ujpest
 község-házánál a közig. jegyzői irodában a
 hivatalos órák alatt megtekinthetők.
 Ujpesten, 1900. szeptember 5-én.

Zsoldos János
 jegyző.

Lindt János
 bíró.

Ujpest község előljárósága.

Árverési hirdetmény.

Ujpest község előljárósága közhírré teszi,
 hogy a község tulajdonát képező hely-
 pénzszerzési jog nyilvános árverés útján
 f. é. október hó 1-től számított 3 egymást
 követő évre bérbe adatik.

Az árverés határidejéül f. é. **szeptem-
 ber hó 21.** napjának **délelőtti 10 órája**
 tűzetik ki Ujpest község-házához.

Kikiáltási ár 30100 korona mint eddig
 fizetett bérösszeg.

Árverezni szándékozók az árverés meg-
 kezdése előtt tartoznak a kikiáltási ár
 10%-át készpénzben vagy óvadékképes
 értékpapírban letenni.

Részletes feltételek az árverés határnap-
 jáig a község-házánál a közigazgatási jegy-
 zői irodában a hivatalos órák alatt megte-
 kinthetők. Írásbeli zárt ajánlatok is adhatók
 be az árverést megelőző nap déli 12 órájáig,
 amelyek szintén 10% bánatpénzzel látandók
 el. A beérkezett ajánlatok az árverés meg-
 kezdése előtt fognak felbontatni. Megjegyez-
 tetik, hogy a helypénzszabály körülbelül
 a székesfővárosban érvényben levő hely-
 pénzszabálynak felel meg.

Ugyanakkor lesz a piac téren fekvő köz-
 ségi mázsaház is nyilvános árverésen bérbe-
 adva, a melynél a kikiáltási ár 1002 korona;
 a bánatpénz itt is 10%; részletes feltételek
 a község-házánál a közig. jegyzői irodában
 tekinthetők meg.

Végre közhírré tétetik, hogy a fentjelzett
 nap délután 4 órakor a község tulajdonát
 képező szemétkotrás jog bérbeadása fog
 nyilvános árverésen eszközöltetni; a kiki-
 áltási ár az eddigi bérösszeg: 670 korona,
 melynek 10%-a mint bánatpénz az árverés
 megkezdése előtt letendő; a részletes fel-
 tételek Ujpest község-házánál a közig. jegy-
 zői irodában tekinthetők meg.

Ujpest, 1900 szeptember 6-án.

A községi előljáróság.

Minden vasárnap

f. évi szeptember hó 2-től kezdve, a

Colosseum

egészen újonnan átalakított helyiségeiben,

(Árpád-ut. 23. szám)

tánczestély

rendeztetik Kohár Géza karmester zeneka-
 rának közreműködésével.

Kezde te délután 4 órakor. — Friss és jó
 italok és ételekről gondoskodik van.

A n. é. közönség becses pártfogását
 kérve, tisztelettel

Roth Adolf

3

vendéglős.

Egy jó házból való fiu

nyomdásztanonezul felvétetik.

Bővebbet István-uteza 11. szám alatt.

Hirdetések

és NYILTTEREK

jutányos áron felvétetnek. Bő-
 vebbet a kiadóhivatalban.